

Ontwikkeling westelijk veenweidegebied

Marco Laan

Onderzoeksvraag

Kan bij de ontwikkeling van het westelijk veenweidegebied beter gefocust worden op de landbouw of op natuur?

Gebiedsbeschrijving

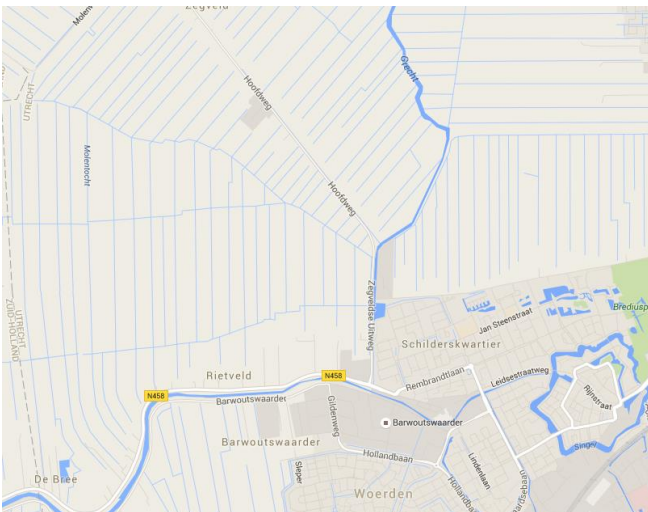
Het westelijk veengebied is het landelijke gebied tussen Woerden, Alphen ad Rijn, Breukelen en Nieuwveen. De ontstaansgeschiedenis van het **veenweidegebied** begint enkele duizenden jaren geleden, toen het "Holland veen" ontstond doordat dit gebied op dat moment een groot waddengebied was. Vanaf de 13e eeuw is men begonnen met het **ontginnen** van dit gebied, wat nog steeds goed te zien is aan het verkavelingspatroon, zoals op fig.1. Dit werd gedaan door cope-ontginning vanaf o.a. de Oude Rijn, de Meije en de Grecht. Op de Nieuwkoopse en Vinkeveense plassen na is het gehele landelijke gebied in gebruik als grasland voor veeteelt.

Figuur 1: Natte natuur bij Zuideinderplas ^[1]

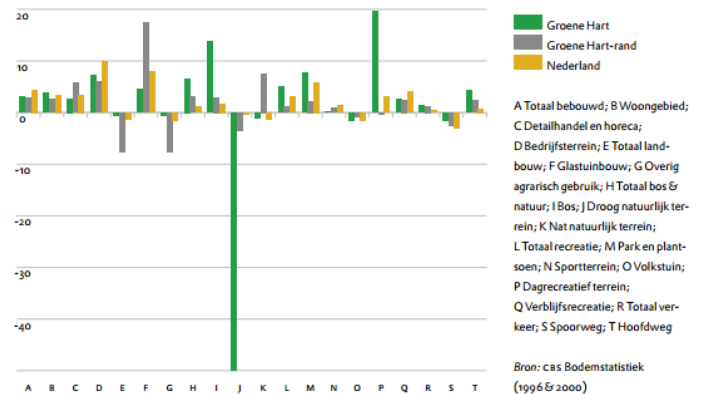
Resultaten

Om dit veengebied vanaf de 13e eeuw tot nu in gebruik te houden voor de landbouw hebben de waterschappen constant water omhoog moeten pompen richting zee, via een stelsel van sloten, boezems en weteringen,

Figuur 2: Westelijk veenweidegebied bij Woerden ^[2]

omdat het land anders te nat is om er koeien op te laten lopen. Door dit wegpompen komt de bovenste laag veen droog te staan en ontstaat o.a. door oxideren van deze laag **inklinking**. Hierdoor daalt het land en moet er opnieuw ontwaterd worden om het gras droog te houden. Door dit continue proces blijft de bodem jaar na jaar met 2,5 tot 4 mm dalen. Met het ontginnen is er ook veel natuur van sterke ecologische waarde verloren gegaan. Zo is te zien in figuur 3 dat de afgelopen 50 jaar de helft van de droge natuur in dit gebied is verdwenen. Natte natuurgebieden, zoals de Nieuwkoopse Plassen te zien op fig. 1 zijn iets beter vertegenwoordigd, maar ook daarbij is er de afgelopen decennia ook een daling waar te nemen.

Figuur 3: Sterke daling hoeveelheid natuurgebied ^[3]

Dit terwijl de moerasnatuur van Nederlandse en West-Europese begrippen zeer uniek is en van economisch belang is voor deze regio, door middel van de recreatie die het hiermee trekt. Daarbij kan men niet eeuwig doorgaan met het maar op blijven pompen van het water, want dan is de veiligheid voor de bewoners niet meer te verzekeren door de overheden, omdat het volume water in dit gebied volledig via **oppervlakte-afvoer** moet worden afgevoerd. Ook wordt door het werken met **drains** een hellend profiel per kavel gerealiseerd, waardoor het land op een gegeven moment niet meer begaanbaar is. Hierdoor worden de stukken land voor de agrarische sector steeds minder interessant, terwijl we aan recreatie in de nieuw te realiseren natuurgebieden veel meer kunnen verdienen.

Conclusie

De komende jaren kan bij het ontwikkelen beter worden gefocust op de natuur dan op de landbouw. Daarom stel ik voor om de helft van het grasland om te zetten in natte en droge natuurgebieden zoals de Kamerikse nessen langs wetering De Grecht en Lusthof de Haeck bij de Nieuwkoopse Plassen.

Referenties

- ^[1] eigen foto
- ^[2] Google Maps, 26 nov. 2015, <https://www.google.nl/maps/@52.0842939,4.8822844,14.1z>
- ^[3] Pieterse N. et al.. Het gedeelde land van de Randstad. Ontwikkeling en toekomst van het Groene Hart. NAI Uitgevers/RPB, Rotterdam/Den Haag, 2005.